

Κ' ένα προτέρημα έχουν ακόμα οι φυσικές επιστή-
μες: μαθαίνονται από τη φύση, από την πραγμα-
τικότητα ίδια ίδια, κι όχι μονάχα από τα βιβλία.
Γυμναζούν λοιπόν τα μάτια που βλέπουν τα πράγ-
ματα όπως είναι κι όχι όπως τα φαντάζονται
έκείνοι που ξεμάθανε να μεταχειρίζονται σωστά τις
πέντε χιστησές τους.

Με την βοήθεια των φυσικών επιστημών μονάχα
γεννιούνται πραχτικά συνάμα κ' επιστημονικά κεφάλια,
άρμονικά μορφωμένα, κι όχι σχολαστικά κοντόμυαλα
άνθρωπα. Μια νεολαία που καταβάθα καταλαβε το
νόημα της φύσης θα είναι προοδευτική κι όχι υπερ-
συντήρητική όπως εκείνη που στα Ευαγγελικά βόηθησε
και χειροκρότησε τους έχτρούς της πνευμα-
τικής έλευσεως. Θα έννοιωθε ο καθένας
πως είναι τρομερή ασυνέπεια το να γράφη την υπερκα-
θαρεύουσα κι όταν μιλή να μεταχειρίζεται κάθε τόσο
δημοτικές λέξεις και φράσεις. Επίσης θα έννοιωθε ο
καθένας πως είναι άσυμφωτος ασυνέπεια να μεταχει-
ρίζεται τη μητρική του γλώσσα για την ποίηση και
την καθαρύουσα για τον πεζό λόγο. Μά τι να σας τα
λέγω; Τα είπαν πιά και τα ξαναείπαν τόσοι άλλοι,
και πολύ καλύτερα από μένα!

Χάρηκα πολύ που βρέθηκε πάλι ένας αξίος άντρας
να μ'ε γράψη ένα πραχτικό βιβλίο: ο κ. Στασινό-
πουλος. Έχουμε τώρα την «Αστρονομία» του Παλλη,
την «Πλουτολογία» του Μαρκέτη, και το «Κρασί»
του Στασινόπουλου—σωστός σύλλογος προς διάδοση
ω φελίμων βιβλίων. Λείπει μονάχα ένα λαϊκό για-
τρικό βιβλίο, μια βοήθεια εις ξαφνικές αρρώστιες.
Ίσως ο ακιότιμος συνάδελφός μου, ο κ. Φωτιάδης στην
Πόλη, θα το γράψη μ'ε μέρα. Εύχομαι όλοι οι για-
τροί στην Ελλάδα να είναι μαζί σας *) γιατί η Για-
τρική βραχίζεται άπάνω στις φυσικές επιστήμες.

X

«...Έλπίζω πως οι κόποι και η δουλειά όλων
σας δεν θα πάη στα χαμένα, μ' όλη τη θεοσκότεινη
τύφλα εκείνων που τολμάνε να λένε το έργο σας προ-
δοτικό. Μά εγώ πιστεύω στο μελλούμενο της Ελλά-
δας γιατί ξέρω πως ο λαός της έχει περισσότερα
προτερήματα παρά έλαττώματα.

Στο τελευταίο γράμμα μου είχα λησμονήσει να
σας άπαντήσω στο ρώτημά σας πως μαθαίνουνε στο

*) Σ η μ. τ ο υ «Ν ο υ μ α». Αυτό που εδχεται ο
κ. Ktigger, άρχισε και να γίνεται. Στο «Νουμά» για την
ώρα γράφουν έξη γιατροί: Οί κ. κ. Φ. Φωτιάδης, Καρ-
καβίτσας, Γνεφτός, 'Αδάτος, Έξαρτος κι ο διευθυντής
του «Νουμά».

Πακιστήμιό μας τη φυσική γλώσσα. Έδώ πέρα
στα Königsberg τη διδάσκει ο καθηγητής της
Γλωσσολογίας κ. Prellwitz, ο συγγραφέας του γνω-
στού ετυμολογικού λεξικού της αρχαίας Έλληνικής
γλώσσας. Ο ίδιος εκδίδει και το περίφημο Γερμανικό
περιοδικό των Ίνδοευρωπαϊκών γλωσσών μαζί με τον
καθηγητή κ. Bezenberger.

Λοιπόν ο κ. Prellwitz, σαν γλωσσολόγος που εί-
ναι, έξόν από άλλα μαθήματά του διδάσκει τα ρω-
μαϊκά κι όχι την καθαρεύουσα. Καμμιά
φορά μονάχα δείχνει ελληνικές εφημερίδες γραμμένες
στην αρχαίζουσα στους μαθητές του για να δούν ως
που μπορεί να πάη η σχολαστική παλαβομάρα.

Ο κ. Prellwitz αγαπά και λατρεύει τα δημοτικά
τραγουδία κ' είναι ένθουσιασμένος για τον κ. Ψυχρή
και για τους άλλους δημοτικιστές και μεταδίδει τον
θαυμασμό του και στους μαθητές του, που ανάμεσα
τους βρίσκονται όχι μονάχα φοιτητές της γλωσσολο-
γίας και φιλολόγους, μά και καθηγητές γυμνασίων και
διδάχτορες που μαθαίνουε τα Ρωμαϊκά, γιατί θέ-
λουε να ταξειδέψουε στην Ελλάδα και ξέρουε πως
με το «ΰδωρ» της καθαρύουσας μπορεί να πεθάνουν
από τη δίψα.

Königsberg

HERBERT KRUGER

ANEMOTΡΑΓΟΥΔΑ

II

Περπάταγα κατάμονος στην άκρογιαλιά και χαί-
ρουμουν τα κύματα που με τραγουδι σόηναε σιμά
μου. Η θύμησή σου βασάνιζε το νοῦ μου και ξά-
φνου θάρρεψα πως σε είδα εκεί πέρα στη μοναξιά να
προδαινής από το χαλασμένο κάστρο και μ' άνοιχτές
άγκλες να βοδολάς απ' το βουνελάκι.

Είτανε νύχτα άκόμη και στο σκοτάδι μέσα φάνη-
κες έσύ και φώτισε ο κάμπος κ' η θάλασσα λαμπο-
κόπησε. Ωμειαζες την άστρατη και βοδολαγες μ' ένα
βουϊτό που ξεκουφαίνουμουν. Το βουνελάκι είτανε
κοντά, πολύ κοντά, όλο κατέβαινε, όλο έρχόσουνα
και δεν έφτανε ποτέ. Έσκαγα! μ' έπειανε πλάνη
κι μά τι είναι τούτο; δε βάσταξα πιά άπλώνω και
γώ τα χέρια μου, τεντώνω τα μάτια μου και τρέχω,
τρέχω να σε φτάσω, να σε πάρω στην άγκαλιά μου,
άνοιγοκλείνω τα χέρια μου με πόθο, κάνω να σε πιά-
σω, να σε σφίξω και σε χάνω μνίσκουε τα χέρια μου
κάτω ξερά και στεκούμαι όα να είμουνα πιά ζουρ-

λός. Όρμώω πάλι κοντά σου κι διιθά σ' έπεινα, νά-
σου, σκάντάφτω και σφριάζουμαι χάρου. Πάρεσα,
καταδοσώθηκα μά ποσ! σκάνουμαι πάλι και το
δάτω στα πόδια μά συ είχες άφανιστή κοιτάζω το
βουνελάκι... μυστήριε! ένα θεόρατο πανύψηλο βουνό
που ζαλίζουμουν να το βλέπω, κι νά, και στην κορ-
φή του άπάνω άπάνω σε ξάνουγα, είδουε έσύ και
φαίνουσουε όα να φκαριστίεσαι στα πάθια μου

Άπολιτισμένος τότες έδωλα τις φωνές και κλαίον-
τας σου είπα κάτι λόγια που μου φάνηκε πως ράιζε
το βουνό και χάλαγε ο κόσμος: τα θυμούμαι τέτοια
λόγια που φώναζα:

«Αχ!—κι' άντήχησε πέρα το λαγκαδι—γιατί;
γιατί με φέβγεις, καλά μου; για μένα δεν είναι ένα
κλάμα; ένα δάκρυ δεν είναι; μά παρηγοριά, μά
λύπηση; Μή με φέβγεις, μη! Έλα, Γιάννα μου, κοντά
στ' άκρογιαλι, έλα να περδούμε τη νύχτα άφήτη άν-
τάμα, έλα να πάμε στην πέρα την πλαγιά, που μο-
σκοβολά το θυμάρι κ' η παπαρουνίτσα τρέμει ντρο-
παλή, ση μικροπαντρεμένη νιφούλα. Έλα στ' όμορφο
ρούμάνι, που φυσά το θαλασσομυρισμένο αεράκι να
σου δώσω την καρδιά μου και την ψυχή μου. Έλα,
λάμια μου, έλα! Ροδόλα απ' το γρεμνό, να πάμε στο
ποταμάκι, να λουστούμε άντάμα στα καθάρια νερά
του, κατέβα και δός μου το χεράκι σου να σε περ-
πατήσω στον κάμπο, να σου κόψω λουλούδια από
το λόγγο, απ' τις πασκαλιές να σου καμω στεφάνι
και να σε πλώ στην εκκλησιά...»

Το ράισμα είχε άνοιξει πολύ βαθιά το βουνό
τρανταχτηκε άξαφνα και με βρόντο μεγάλο ξεσχίστη
κ' έγινε τρίματα: τότες σε είδα να παλέβης στον
άερα και να κατακυλάς... «Ω, μούγκριζα, βόγκαγα
ως που τρομαγμένος τινάχτηκα και ξύπνησα. Πέρα
στα χαλασματα του στοιχιόμενου πύργου λαλούσε
κάποιο βραχνιασμένο όρνιθι, τα γεράκια φτερούγιζαν
στα βράχια και με τα κραξίματα τους σκοπούσανε
στον κάμπο κάτω μίαν άνατροχίλα, που τρέμαν τα
ρούμνια και τα λαγκαδια βογκούσαν: ο άδωγερός
τρεμόσβηνε και πίσω από το βουνό πρόδαιναν γλυκά
γλυκά του ήλιου οι άχτιδες: είχε πάρει η μέρα!

ΜΑΡΚΟΣ ΓΕΡΑΝΗΣ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

— Άχ γιατρέ, είπε η μητέρα, δεν ξέρεις τί δυστυ-
χία. Το παιδί μου έχασε τη λαλιά του... δυδ μέρες τώρα
δεν είπε λέξη.

— Βγάλε τη γλώσσα σου, παιδί μου, να δώ τί έχεις,
είπε ο γιατρός.

Το παιδί την έβγαλε.

— Τώρα βάλε την πάλι μέσα

Το παιδί την έβαλε.

— Η γλώσσα φαίνεται κανονικά. Άς δούμε τώρα

Ο ΗΡΟΣΤΡΑΤΟΣ ΡΑΓΚΑΒΗΣ

Ηρόστρατος όνομάζουν της καταρρεύσας οι γαμπροί
όσους γράφουν όπως μιλούν και παραχορτάσαμε νακούμε
τώμορφο επίθετο. Δέν έχουν οι καθμένοι τίποτα λογικά
έπιχειρήματα να φέρουν κ' έρχουε να γωνιστούν με τις
βρισιές και τις συκοφαντιές. Συζήτηση τι θα πη δέν ξέ-
ρουν: τους έφερες σ' ένα σημείο που να μη μπορούν να
παντήσουν; Άμέσως, χωρίς να χάσουν καθόλου καιρό,
κάνουν το ζήτημα προσωπικό, σου τινάζουν ένα δυδ «Η ρ ό-
στρατοι, Προκροστει, Χυδαίσταί, Προ-
δότει, Δικαστρεβλωταί, βρίζουν τη γλώσσα
μας την έθνική, τη γλώσσα που μιλούν οι Έθιοι, λέγον-
τάς την χυδαία—χωρίς να καταλαβαίνουε πως μ' αυτό
κάνουν και το έθνος τους χυδαίο—κ' έτσι πειά θαρρού,
πως ταπεινώσαν τον αντίπαλό τους και καμαρόνουε τη
νίκη τους. Τι να πη κανείς σε τέτοιους ανθρώπους;
Περιφρόνηση και σιωπή μονάχα θάπρεπε να βρίσκουε από
μέρους μας και μόνο αυτό θα τους έκανε να καταλάβουε
την άξία της ρητορικής τους. Μά έλα που ο πειότερος

κόσμος, ο κόσμος ο φανατισμένος και άμυαλος, δέν κατα-
λαβαίνει παρά όταν του μιλάς για πρόσωπα; Για τούτο
θέλοντας και μη για πρόσωπα κάποτε αναγκάζεται κανείς
να μιλήσει, όπως κ' εγώ έδω έρχουμαι να πώ δυδ λόγια
για τον πρέσβη μας του Βερολίνου παίρνοντας άφορμή
από την κ' ανούρια επίσκεψή του στη Σμύρνη.

X

Περνώνας, πού λέτε, ο κύρ Κλέωνας Ραγκαβής τώρα
τελευταία απ' τη Σμύρνη αξιώθηκε να προσφωνηθί έμ-
ματρα από ένα σαν τον εαυτό του μεγάλο άντρα. Άκού-
στε την προσφώνηση που έγιν' άπάνω στο βαπόρι κ' αν
μπορείτε μη γελάστε.

«Ω εὔ παρέρτης, ότρηρέ έργάτα των γραμμάτων
άριστοτέχνα θυμαστών βυζαντινουργημάτων!(!!!)
Σκιρτώσα σ' όποδέχεται η γή της Ιωνίας,
η μήτηρ της ποιήσεως και της καλλιτεχνίας.
Ποίαι σκιαί σ' ακολουθοῦν και σε περιστοιχίζουε;
φέρουε πορφύρας, στέμματα, άτινα σελαγίζουε.
Α! Βλέπω τον «Ηράκλειον» έντς χρυσών άκτινων,
βλεπω την «Θεοδώρα» σου, βλέπω τον «Κωνσταντίνον».
Όποία δόξκ ποιητού, όποιον μεγαλειον,
έκ βασιλέων ευκλειών να έχη έπιτελειον!(!!!)
Δέν λέγονται άπλοϊ θνητοί όσοι το όνομά των
άρρήτως το συνέδεσαν με τα άθανάτων!
Ουδέ γηράσκουσι ποτέ εις νοῦ άκμήν και ρώμην,

διότ' η Δόξα στέφουσα την πολιάν των κόμην,
διά στεφάνου εύθαλουε τάς τρίχας των καλύπτει
και φως άκμης άειλαμπουε 'ς το μέτωπόν των ρίπτει!

Αυτή 'νε η προσφώνηση κ' η εφημερίδα που τη δη-
μοσίεψε προσθέτει παρα κάτω πως κ' η πρωτεύουσα της
Ιωνίας, ητις άείποτε θεωρεί ως καλλάδιον την πάτριον
γλώσσαν, χαιρετά εν τῷ προσώπῳ του κ. Ραγκαβή τον
άκάματον υπέρμαχον αυτής, τον πάση δυνάμει μετὰ της
χορείας των άλλων έχερρώνων λογίων αντίπράττοντα κατά
των χυδαίων Προκροστών, των θελόντων να καταρρίψουε
τά Ιερά του ήμετέρου γένους.»

Έτσι λέει η Στρνέικη εφημερίδα. Της άπαντούμε
πως Προκρούστης και Ηρόστρατος μεγάλοι μεγάλοι είν'
ο φίλος της Ραγκαβής και μαζί μ' αυτόν κι όσοι του
μοιάζουν, πως αυτός θέλησε και θέλει να καταρρίψη τα
Ιερά του γένους μας μόνο και μόνο για να στέψη η Δόξα
τη φαλάκρα του:

Δόξαν θέλω και μόνη εύχή μου

αν την δίψαν μου ταύτην κορέσω,

λέει ο Έθιος στο ποιημά του «η Ροδοδάφνη.» Δέν τον
κατηγορούμε πως θέλει δόξα, γιατί κάθε άνθρωπος τηνέ
θέλει. Τον κατηγορούμε όμως πως τη θέλησε δπως
δπως, σαν άληθινός Ηρόστρατος. Όταν λέει:

«Η περιβάλλουτά με νύξ λυθήτω η προδέτις
η άποστάτου μέλαιραν άπηλπισμένην δράττω,
αυτό στην Ραγκαβική γλώσσα μεταφράζεται: Δοξά-